

DINAMICA LEXICULUI CROMATIC EMINESCIAN PRIN RAPORTARE LA DICȚIONARE

ROXANA MARIA CREȚU
Universitatea de Vest din Timișoara

Cuvinte cheie: *cromatică, dicționare, Mihai Eminescu, Dumitru Irimia, Tudor Vianu*

INTRODUCERE

Vom începe prin a defini ce înțelegem prin dinamica lexicului cromatic. Prin dinamica lexicului cromatic eminescian înțelegem ocurența lexemelor de sorginte cromatică care activează atât în poezia cât și în proza lui Mihai Eminescu. Frecvența acestor lexeme în opera eminesciană face posibilă existența unui limbaj cromatic eminescian.

Ileana Oancea definește limbajul ca fiind „forma cea mai înaltă a unei facultăți inerente condiției umane, facultatea de a simboliza, adică de a reprezenta realul printr-un semn.”¹

Gh. Bulgăr definește stilul ca fiind „ansamblul particularităților de limbaj prin care mesajul devine mai puternic, mai convingător, mai atractiv, dobândind relief, culoare și însuflețire, el ilustrează aria imaginilor, a sugestiilor menite să reținem impresiile autorului.”²

Plecând de la aceste definiții date de Gh. Bulgăr și I. Oancea, am putea defini limbajul cromatic eminescian ca fiind ansamblul ocurențelor lexemelor de factură cromatică care activează în opera eminesciană și prin intermediul cărora textul dobândește contur, viață și culoare.

Într-un studiu aparținând lui Tudor Vianu, *Studii de stilistică*, regăsim câteva explicații ale unor termeni cromatici, prin raportare la

¹ Ileana Oancea, *Semiostilistica (unele repere)*, Timișoara, Ed. Excelsior, 1998, p. 70.

² Gh. Bulgăr, *Literatura și limbajul*, București, Ed. Vestala, 2002, p. 9.

creația eminesciană: marmură, stea, întunecime, întunecos, întuneric, negru, negură, umbră; menționarea unor epitete cromatice: *fața mea palidă, cununa cea de laur, lacul cel verde, norii cei albi, dumbrava cea verde, flamingo cel roșu, bolta cea senină, ochii lui cei negri, umbre străvezie, pânze argintie, păreți cu colb, boltă de-azur, candelă de aur, pădure de argint*³ etc.; precum și o trecere în revistă a cromaticii eminesciene: alb (*norii cei albi*); verde (*dumbrava cea verde*); albastru (*fluturi albaștri*); argintiu, argintos, de argint (*norii cei albi de argint*); galben, gălbui, îngălbenit (*galbena ei față*); marmură (*marmoreele ei brațe*); negru (*talazurile negre*); sur (*piatră sură*); vînat, învinețit, vioriu (*buză învinețită*)⁴.

G.I. Tohăneanu, în *Studii de stilistică eminesciană*, identifică următorii termeni cromatici: *argenteu, flamă, coraliu, pal/palid, alb, verde, dalb, negru, galben, vînat, auriu, auros*, majoritatea ca epitete cromatice sau ca posibile metafore.

Un alt eminescolog important, Rosa del Conte, are un studiu de zece pagini referitor la cromatismul eminescian, *Ut pictura poesis: sensibilitatea cromatică a lui Mihai Eminescu*, pe care îl găsim în volumul *Eminescu sau despre absolut*. În acest studiu, autoarea consideră termenul *lumină* ca fiind element cromatic, primordial, „dătător de viață”⁵ și afirmă că, prin termenii cromatici, Eminescu exprimă concepte de valoare, care contribuie la crearea unui cromatism simbolic⁶. Rosa del Conte are în vedere și epitetele cromatice, considerând că acestea au un rol important în sensibilitatea picturală eminesciană și că prin intermediul lor Eminescu ne introduce în lumea picturii.⁷

În identificarea lexicului cromatic, vom avea în vedere *Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu*, sub redacția lui Tudor Vianu, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor antume* (vol. I-II) și *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume* (vol. I-IV), coordonat de Dumitru Irimia, lucrări care constituie punctul de plecare al cercetării noastre.

³ Tudor Vianu, *Studii de stilistică*, ediție îngrijită cu studiu introductiv și note de Sorin Alexandrescu, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1968, p. 147-148.

⁴ *Ibidem*, p. 177-178.

⁵ Rosa del Conte, *op. cit.*, p. 261-262.

⁶ *Ibidem*, p. 263.

⁷ *Ibidem*, p. 264.

Aceste dicționare constituie principalul nostru instrument de lucru, nu doar pentru că ne facilitează cercetarea, ci și pentru că, folosindu-le, suntem siguri că nu vom omite nicio ocurență sau vreun lexem cromatic. De asemenea, ne ajută să avem o imagine de ansamblu a frecvențelor cromatice prezente în lirismul eminescian.

1. Dicționarul lui Tudor Vianu

Tudor Vianu a inițiat *Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu* în 1957, însă *Dicționarul* a fost editat pentru prima dată în 1968, la patru ani după moartea sa. În elaborarea lucrării a fost ajutat de o echipă de lingviști format din: Gh. Bulgăr, Șerban Cioculescu, Ion Crețu, Ion Dumitrescu, Luiza Seche, Vladimir Streinu, Flora Șuteu și Dumitru Marmeliuc.⁸ Volumul se deschide cu un *Cuvânt înainte*, semnat de Tudor Vianu, în care ni se mărturisește că obiectivul acestei lucrări lexicografice este să conștientizeze publicul de expresivitatea limbajului eminescian și de faptul că acesta contribuie la perfecționarea limbii române⁹. Urmează apoi *Structura generală și limitele dicționarului*, de unde aflăm că în elaborarea acestui dicționar s-au avut în vedere poeziile și proza publicate în timpul vieții, precum și câteva postume (*Albumul, Oricâte stele..., Rugăciune, Răsai asupra mea..., Viața, Între păsări, După ce atâta vreme, Stelele-n cer, Dintre sute de catarge și Apari să dai lumină*).¹⁰ Volumul continuă cu *Normele tehnice, Lista de abrevieri*, termenii prezenți în poeziile eminesciene prezentați în ordine alfabetică, o *Enciclopedie* în care se prezintă numele proprii, numele de locuri. Dicționarul se încheie cu o *Anexă* formată din *Izvoarele dicționarului* și cinci tabele. În prelucrarea termenilor s-a folosit ediția lui Perpessicius, volumele de poezii I (1939) și IV (1952), precum și *Proza literară*, ediție îngrijită de Eugen Simion și Flora Șuteu (1964).¹¹

⁸ Tudor Vianu, *Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968, p. 7.

⁹ *Ibidem*, p. 3.

¹⁰ *Ibidem*, p. 5.

¹¹ *Ibidem*, p. 633.

Este prima lucrare cu caracter lexicografic care vizează limba folosită de un autor român, așadar și primul dicționar al limbajului eminescian. În comparație cu *Dicționarul* lui Dumitru Irimia, putem spune că este de dimensiuni reduse, având doar 647 de pagini, spre deosebire de cele aproape 3000 ale lui Irimia. De asemenea, observăm că nu se face o distincție între poezie antumă și postumă sau între poezie și proză, distincție prezentă la Irimia. În *Dicționarul* lui Vianu observăm că este dată definiția din DEX a cuvintelor, în timp ce la Irimia lipsește, acest fapt marcând o altă diferență între cele două dicționare. Dacă ne raportăm la numărul de pagini, vom tinde să credem că nu cuprinde toate cuvintele folosite de Eminescu în operele sale, însă dacă analizăm situația termenilor, vom observa că nu există mari diferențe.

În identificarea lexicului cromatic ne-am oprit atât asupra termenilor cromatici propriu-ziși (*alb, albastru, galben* etc.) cât și asupra termenilor simbol care fac trimitere la o culoare (*ceară, cenușă, flacăra, pădure* etc.).

În continuare, vom prezenta lexicul cromatic identificat în *Dicționarul* lui Tudor Vianu.

Culoarea *alb* este prezentă în lirica eminesciană atât prin numire directă, *alb*, de asemenea întâlnim și derivatele acesteia *albi, albicios, -oasă, alburii*, dar este numită și indirect prin intermediul cuvintelor-simbol: *arhanghel, (a) arginti, argint, argintiu (-ie), argintos (-oasă), crin, dalb, -ă, înger, îngeresc, -ească, lapte, lebedă, lună, nea, (a) ninge, nins, -ă, ninsoare, omăt, rai*.

Culoarea *albastru* este numită direct *albastru*, observăm prezența derivatelor acestora *albăstrime, albăstriu*, dar și prezența cuvintelor-simbol *azur, cer, ceresc/-ească, fluvii, mare, nor, ocean, senin*.

Culoarea *cenușiu* este numită direct, *cenușiu (-ie)*, avem ca derivat pe *cenușă*, și este numită și indirect prin cuvinte precum: *cărunt, colb, fum, fumega, fumegând, sur*.

Pentru culoarea *galben*, am identificat pe lângă termenul propriu-zis, *galben* și derivate ale acestuia *galbăn, gălbeneală, (a) gălbeni, (a) gălbini, gălbinit, gălbii (-ie), gălbui (-uie), îngălbénit (-ă)*, dar și cuvinte-simbol *aur*, și formații săi lexicali *aurit, auriu (-e), auros (auroasă), bălai (-e), blond (-ă)*, și derivatul său *blondin (-ă), (a)*

lumina, cu derivatele sale *luminat* (-ă), *lumină*, *luminător*, *lumiș*, *luminos* (-oasă), (a) *străluci* și derivatele sale *strălucire*, *strălucit* (ă), *strălucitor* (-oare).

Culoarea *negru* este numită direct, *negru*, întâlnim și derivate ale acesteia (a) *înnegri*, *neagră*. Culoarea este numită indirect prin cuvinte precum *brunet*, (a) *întuneca*, *întunecat* (-ă), *întunecime*, *întunecos* (-oasă), *întunerec*, *întuneric*, *negură*, *neguros* (-oasă), *oacheș*, *obscur*, *painjăn*, *umbră*, (a) *umbri*, *umbrire*, *umbrît* (-ă), *umbros* (-oasă).

Culoarea *roșu* este numită direct, *roșu*, întâlnim și derivate ale acesteia *roș*, *roșată*, *roșeață*, (a) *roși*, *roșu*, observăm și numirea indirectă a culorii prin cuvinte-simbol precum *purpuriu*, *rubin*, *sânge*, *sângerat* (-ă), *sângeros* (-oasă), *trandafiriu* (-ie), *vișin*, *vișină*.

Pentru culoarea *rozalb* am identificat: *roz*, *rozalb*, *rozalbiu* (-ie).

Pentru noțiunea de *străveziu*, am identificat cuvântul propriu-zis *străveziu* (-e).

Pentru culoarea *verde*, am observat pe lângă numirea directă *verde*, prezența derivatelor (a) *înverzi* și *verzui*, dar și numirea indirectă *smarald*, *verdeață*.

Culoarea *vioriu* este numită direct *vioriu* (-ie) și indirect (a) *învineți*, *învinețit* (-ă), *mură*.

2. Dicționarul lui Dumitru Irimia

După Tudor Vianu, Dumitru Irimia a fost cel care s-a ocupat de studiul limbajului eminescian. Împreună cu colectivul său a elaborat de-a lungul anilor mai multe volume despre limbajul eminescian, făcând o diferență clară între poezii antume și postume, între proză antumă și postumă, spre deosebire de Vianu.

Referitor la lexicul din poezii, ne vom raporta la cele două dicționare elaborate: *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor antume* (vol. I-II) și *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume* (vol. I-IV).

Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor antume a apărut în 2002, la Iași (Colecția Ipotești), în două volume, împreună însemnând peste 1000 de pagini, și, după cum

reiese din titlu, se are în vedere lexicul poeziilor antume. *Dicționarul* a fost realizat printr-un parteneriat între Facultatea de Litere a Universității „Al.I. Cuza” din Iași în colaborare cu Centrul de Analiză a Textului al Universității Babeș-Bolyai din Cluj și editat cu ajutorul Memorialul Ipotești – Centru Național de Studii „Mihai Eminescu”. După cum însuși autorul afirmă, în *Argument*, *Dicționarul* a fost gândit diferit față de cel al lui Vianu. Acela nu constituie un model pentru Irimia. Sursa de inspirație au constituit-o modelele din cultura italiană, *Concordanza de tutte le poesie di Eugenio Montale*, *Concordanza dei “Canti” di Giacomo Leopardi* realizate sub coordonarea lui G. Savoca¹². *Dicționarul* are următoarea structură: *Argument* semnat de Dumitru Irimia în care ne menționează cum a luat naștere acest proiect, care sunt modele din care s-a inspirat în realizarea acestui dicționar, prezintă colectivul care l-a ajutat la elaborarea *Dicționarului* (Mihaela Cernăuți-Gorodețchi, Minodora Donisă-Besson, Mioara Săcrieru, Sanda Cherata, Teodor Vușcan, Emma Tămâianu), urmează apoi o *Introducere*, în care sunt precizate explicațiile necesare interpretării *Dicționarului*, apoi prezentarea termenilor în ordine alfabetică. *Dicționarul* se încheie cu o *Addenda*, care conține *Lemele în ordine alfabetică*, *Lemele în ordinea descrescătoare a rangurilor* și *Ordinea lemelor în ordinea claselor lexico-gramaticale*. În elaborarea *Dicționarului* s-a folosit volumul I al poeziei antume al ediției Perpessicius (1939), s-a ținut cont și de variantele poeziilor *O călătorie în zori*, *Din străinătate*, *La Heliade* (*Os magna sonatorum*, *La moartea lui Heliade*), de cele patru variante ale poeziei *Mai am un singur dor*, precum și de poezia *Asta vreau, dragul meu*, prezentă în volumul al XV-lea al ediției Perpessicius, coordonat de Petru Creția și apărut în 1993, însumând astfel 93 de poezii.¹³

Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume (vol. I-IV) a apărut la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, în anul 2006, tot sub coordonarea lui

¹² Dumitru Irimia, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor antume*, vol. I, Iași, Colecția Ipotești, 2002, p. 5-6.

¹³ *Ibidem*, p. 8.

Dumitru Irimia. Dicționarul este compus din patru volume, împreună însumând peste 2500 de pagini. Și de această dată, colectivul de la Iași format din Dumitru Irimia, Adina Hulubaș, Oana Panaite și Mihaela Brut a fost ajutat de Centrul de Analiză a Textului de la Universitatea „Babeș-Boyalii” din Cluj, compus din Sanda Cherata, Theodor Vușcan și Emma Tămâianu¹⁴. După cum însuși Dumitru Irimia mărturisește în *Argument*, alături de lucrările poeților italieni (G. Leopardi, E. Montale, G. Pascoli, D’Annunzio, Ungaretti etc.), englezi (Blake, Byron, Yeats), spanioli (Federico García Lorca), americani (Emily Dickinson) se alătură și *Concordanțele poeziilor eminesciene*.¹⁵ În ceea ce privește structura, *Concordanțele poeziilor postume* păstrează forma *Concordanțelor poeziilor antume*. *Argument* semnat de Dumitru Irimia, urmat de o *Introducere*, în care sunt precizate explicațiile necesare interpretării *Dicționarului*, *Dicționarul* se încheie cu o *Addenda*, care conține *Lemele în ordine alfabetică*, *Lemele în ordinea descrescătoare a rangurilor* și *Ordinea lemelor în ordinea claselor lexico-gramaticale*. În elaborarea *Dicționarului* s-au folosit următoarele volume: volumul IV al poeziei postume al ediției Perpessicius (1952), volumele I-III de *Poezii*, ediție îngrijită de D. Murășanu, apărută la editura Minerva în anii:1970-1972, poezia *Odă pentru Napoleon* a fost considerată text diferit de *Odă (în metru antic)*, și nu o variantă așa cum considera Perpessicius¹⁶.

a. Dinamica termenilor cromatici în antume

În continuare, vom prezenta lexicul cromatic identificat în *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor antume* (vol. I-II) coordonat de Dumitru Irimia:

Culoarea *alb* este numită direct, *alb*, întâlnim și derivate ale acesteia (*a*) *albi*, *albicios*, *alburii*, observăm că este numită și indirect: (*a*) *arginti*, *argintiu*, *argintos*, *dalb*, *înger*, *înspumat*, *lapte*,

¹⁴ Dumitru Irimia, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume* vol. I, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006, p. 5.

¹⁵ *Ibidem*, p. 6.

¹⁶ *Ibidem*, p. 7.

lebedă, lună, nea, nins, ninsoare, omăt, spumă, (a) spumega, var, zăpadă.

Pentru culoarea *albastru* am identificat termenul propriu-zis *albastru*, și am observat numirea indirectă cu ajutorul termenilor *azur, cer, lac, mare, nor, ocean, senin*.

Culoarea *cenușiu* este numită direct *cenușiu*. De asemenea am identificat și câțiva termeni care fac trimitere la *cenușiu*: *cărunt, cenușă, colb, fum, fumega, sur*.

Culoarea *galben* este numită direct *galben*, am întâlnit și prezența derivatelor *galben-clar, gălbeneală, gălbui, gălbui, îngălbenit*, de asemenea este numit și indirect prin intermediul cuvintelor *auriu* și formații săi lexicali (*a*) *auri, aurit, aur, auros, bălai, blond*, și derivatul acestuia *blondin, lumină* și derivații ei (*a*) *lumina, luminat, luminător, luminiș, luminos* și *strălucitor* și derivatele sale *strălucire, strălucit, strălucitor*.

Culoarea *negru* este numită direct, *negru*, observăm prezența derivatului (*a*) *înnegri*, și numirea indirectă prin intermediul cuvintelor (*a*) *întuneca, întunecare, întunecat, întunecime, întunecos, întunerec, întuneric, negură, obscur, umbră, (a) umbri, umbrire*.

Culoarea *roșu* este numită direct *roșu*, întâlnim prezența derivatelor *roș, roșeață, (a) roși, roșit*; observăm și numirea indirectă prin intermediul cuvintelor *coral, rubin, sânge, sângerat, sângereros, trandafiriu*.

Pentru culoarea *rozalb* am identificat: *rozalb, rozalbiu*.

Pentru noțiunea de *străveziu* am identificat doar termenul propriu-zis *străveziu*.

Culoarea *verde* este numită direct, *verde*, observăm prezența derivatelor *verdeață* și *verzui*, precum și numirea indirectă cu ajutorul cuvântului *smarald*.

Culoarea *vioriu* este numită atât direct *vioriu*, cât și indirect (*a*) *învinefi, învinefire, învinefiț, mure, vioriu*.

b. Dinamica termenilor cromatici în postume

În continuare vom prezenta lexicul cromatic identificat în *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume* (vol. I-IV) coordonat de Dumitru Irimia:

Culoarea *alb* este numită direct, *alb*, întâlnim și derivate ale acesteia *alb*, *albeață*, (*a*) *albi*, *albit*, *alburiiu*, dar observăm și numirea indirectă prin intermediul cuvintelor-simbol *arhanghel*, (*a*) *arginti*, *argint*, *arginteu*, *argintiu*, *argintos*, *dalb*, *înger*, *îngerăș*, *înpumat*, *lapte*, *lebedă*, *lună*, *nea*, *ninge*, *nins*, *ninsoare*, *omăt*, *spumă*, (*a*) *spumega*, *var*, *zăpadă*.

La culoarea *albastru* am identificat numirea directă: *albastru*, și numirea indirectă cu ajutorul cuvintelor *azur*, *cer*, *lac*, *mare*, *ocean*, *safir*, *senin*.

Culoarea *cenușiu* este numită direct *cenușiu*. De asemenea am identificat și câțiva termeni care fac trimitere la *cenușiu*: *cărunt*, *cenușă*, *colb*, *fum*, *fumega*, *sur*.

Culoarea *galben* este numită direct *galben*, am întâlnit și prezența derivatelor *galbăn*, *galben*, *gălbui*, (*a*) *îngălbeni*, *îngălbenit*, de asemenea este numit și indirect prin intermediul cuvintelor *auriu* și formații săi lexicali (*a*) *auri*, *aurit*, *auros*, *bălai*, *blond*, *lumină* și derivatele sale (*a*) *lumina*, *luminat*, *luminos* și *strălucitor* alături de derivații săi (*a*) *străluci*, *strălucind*, *strălucire*, *strălucit*.

Culoarea *negru* este numită direct, *negru*, observăm prezența derivatelor (*a*) *înnegri*, (*a*) *negri*, *negrit* și *înnegrit*, precum și numirea indirectă prin intermediul cuvintelor (*a*) *întuneca*, *întunecare*, *întunecat*, *întunecime*, *întunecos*, *întunec*, *întuneric*, *negură*, *neguros*, *obscur*, *umbră*, (*a*) *umbri*, *umbrire*, *umbros*.

Culoarea *roșu* este numită direct *roșu*, întâlnim prezența derivatelor *roș*, *roșeață*, (*a*) *roși*, *roșit*; observăm și numirea indirectă prin intermediul cuvintelor *portocală*, *rubin*, *sânge*, *sângerat*, *sânger*, *sânger*, *trandafiri*, *zmeură*.

Pentru culoarea *rozalb* am identificat: *roz*, *rozalb*.

Pentru noțiunea de *străveziiu* am identificat doar termenul propriu-zis *străveziiu*.

Culoarea *verde* este numită direct, *verde*, observăm prezența derivatelor *verdeață* și *verzui*, precum și numirea indirectă cu ajutorul cuvântului *smarald*.

Culoarea *vioriiu* este numită atât direct *vioriiu*, cât și indirect (*a*) *învineți*, *mure*, *violă*.

CONCLUZII

În opera eminesciană regăsim un lexic cromatic variat. În ceea ce privește culorile folosite, întâlnim atât culori primare (*roșu, galben și albastru*), cât și secundare (*galben, verde și violet*). Observăm că Eminescu nu se limitează la numirea directă a culorii, preferând să alterneze culoarea propriu-zisă cu derivatele acesteia și cu numirea sa indirectă prin intermediul unui element al naturii sau a unui obiect, oferindu-i textului o încărcătură de expresie și creativitate și potențând în acest fel o idee poetică.

Spre deosebire de *Dicționarul* elaborat de Vianu, *Dicționarele* realizate sub coordonarea lui Irimia fac o delimitare între poezie și proză, între poezia antumă și poezia postumă. O altă diferență ar fi că Vianu se limitează strict la explicația cuvântului, nu oferă un exemplu din opera eminesciană, iar Irimia culege toate ocurențele cuvântului din lirica eminesciană sub formă de versuri, precizând și textul căreia aparțin. Dicționarele lui Irimia sunt de mare ajutor cercetătorilor, deoarece înglobează totalitatea ocurențelor termenilor folosiți de Eminescu, oferind totodată și sursa.

În ceea ce privește ponderea cromatismelor în lirica eminesciană, *albul* este cea mai întâlnită culoare, fiind urmată de *negru, galben și albastru*. *Roșu, verde, străveziu* sunt folosite într-o pondere mai mică față de *alb, negru, galben și albastru*, iar *roză și violet* sunt cromatisme ocazionale.

În ceea ce privește lexicul cromatic identificat în cele trei dicționare, nu observăm mari diferențe, majoritatea termenilor îi găsim atât în postume cât și în antume.

Bibliografie

- BULGĂR, Gh., *Literatura și limbajul*, București, Ed. Vestala, 2002.
DEL CONTE, Rosa, *Eminescu sau despre absolut*, București, Humanitas, 2016.
IRIMIA, Dumitru, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor antume*, vol. I, Iași, Colecția Ipotești, 2002.
IRIMIA, Dumitru, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor antume*, vol. II, Iași, Colecția Ipotești, 2002.

- IRIMIA, Dumitru, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume* vol. I, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006.
- IRIMIA, Dumitru, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume* vol. II, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006.
- IRIMIA, Dumitru, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume* vol. III, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006.
- IRIMIA, Dumitru, *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Concordanțele poeziilor postume* vol. IV, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006.
- OANCEA, Ileana, *Semiostilistica (unele repere)*, Timișoara, Ed. Excelsior, 1998.
- VIANU, Tudor, *Dicționarul limbii poetice lui Eminescu*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968.
- VIANU, Tudor, *Studii de stilistică*, ediție îngrijită cu studiu introductiv și note de Sorin Alexandrescu, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1968.

DYNAMICS OF THE EMINESCIAN CHROMATIC LEXICON WITH
REFERENCES TO DICTIONARIES

(Abstract)

Keywords: *chromatic, dictionaries, Mihai Eminescu, Dumitru Irimia, Tudor Vianu*

The objective of this article is to analyse the dictionaries dedicated to the study of the eminescian language, the “*The Dictionary of Eminescu’s Poetic Language*” elaborated by Tudor Vianu and “*The Dictionaries of the Eminescian Poetic Language*”. “*The Concordances of the Anthumous and Posthumous poems*”, coordinated by Dumitru Irimia, and then to identify the chromatic terms in these dictionaries. We aim to highlight the variety of the eminescian chromatic language, to observe whether the direct naming of a colour alternates with its derivatives and the indirect naming through a symbol.